

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Крістіна ПЕТРИК

02 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Педагогіка

Спеціальність 024 Хореографія
кваліфікація Бакалавр хореографії
Освітньо-професійна програма «Хореографія»
Факультет Фізичної культури, спорту та здоров'я людини

Запоріжжя, 2024

Робоча програма освітнього компонента «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 024 Хореографія, освітньо-професійної програми «Хореографія».

Розробниця:

Надія ЩЕРБАКОВА, доцентка кафедри педагогіки, кандидатка педагогічних наук,
доцентка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки 02 вересня 2024 року,
протокол №01.

Завідувач кафедри

канд. пед. наук, доц. Крістіна ПЕТРИК

Гарант ОПП

канд. пед. наук, доц. Олена МАРТИНЕНКО

Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво	обов'язкова навчальна дисципліна	
	Спеціальність: 024 Хореографія Кваліфікація: бакалавр хореографії		
Модулів – 3	Освітньо-професійна програма: «Хореографія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
Мова навчання: українська		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год.; самостійної роботи здобувача вищої освіти – 6 год.		Лекції	
	16 год.	4 год.	
	Практичні, семінарські		
	14 год.	2 год.	
	Лабораторні		
	Самостійна робота		
	60 год.	84 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	Вид контролю:		
	екзамен	екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33,33 % / 66.67%

для заочної форми навчання – 6.67% / 93.33%

1. Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Педагогіка» є опанування здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти теоретичними знаннями із загальної педагогіки; формування вмінь моделювати освітній процес у закладах загальної середньої освіти згідно з сучасними вимогами, формування системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості.

Основними *завданнями* вивчення освітнього компонента є

- 1) сформулювати цілісне уявлення про педагогіку як науку;
- 2) забезпечити опанування основними педагогічними поняттями;
- 3) ознайомити із сутністю, принципами, методами, організаційними формами процесів навчання й виховання;
- 4) формувати розуміння сутності зв'язків між теорією педагогічної науки та практикою педагогічної діяльності;
- 5) сформулювати уявлення про особливості організації, функціонування системи загальної середньої освіти: нормативно-правову базу, зміст основних нормативно-правових документів, які регулюють систему освіти в Україні;
- 6) формувати дослідницькі уміння, досвід роботи з навчальними посібниками, науковою літературою, періодичними виданнями, іншими джерелами інформації;
- 7) стимулювати суб'єктів учіння до систематичної самостійної навчальної роботи, посилення мотиваційного компонента, формування рефлексивних дій;
- 8) виховувати відповідальне ставлення до професійного навчання;
- 9) забезпечити розвиток педагогічного мислення здобувачів вищої освіти, формування вмінь вивчати педагогічні явища та процеси в їх взаємозв'язку з позиції творчого підходу.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач буде **знати:**

сукупність відомостей про: предмет, завдання, категорії, етапи розвитку та джерела педагогіки, систему педагогічних наук, зв'язки педагогіки з іншими науками; методи, елементи та послідовність етапів науково-педагогічного дослідження; фактори та рушійні сили розвитку й формування особистості; компоненти змісту освіти, нормативні документи, у яких його відображено; сутність і структуру освітнього процесу; принципи, методи, засоби, організаційні форми, навчання й виховання; особливості оцінювання навчальних досягнень учнів, виявлення рівнів їхньої вихованості.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач буде **вміти:**

здійснювати категоріальний аналіз базових педагогічних понять; установлювати взаємозв'язки між педагогічними науками та міжпредметні зв'язки педагогіки з іншими науками; формувати концептуальний апарат дослідження (актуальність проблеми, об'єкт, предмет, мету та завдання); відбирати оптимальні наукові методи відповідно до об'єкта, предмета й цілей дослідження; передбачати результати позитивного і негативного впливу біологічних, соціальних, культурологічних та інших чинників на розвиток особистості; з'ясовувати рушійні сили процесів навчання і виховання, виявляти зв'язки між складниками цих процесів; визначати умови взаємодії методів і прийомів навчання й виховання, проєктувати реалізацію методів навчання й виховання в заданих педагогічних ситуаціях; обґрунтовувати вибір різних видів, форм і методів перевірки результатів навчання й виховання, диференціювати рівні навчальних досягнень і вихованості учнів за встановленими критеріями; здійснювати системний аналіз концептуальних положень навчання й виховання.

Основні програмні компетентності і результати навчання згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово / The ability to communicate in the national language both orally and in writing</p> <p>СК 4 Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної) / Ability to use professional terminology in the field of professional choreographic activity (executive, teaching, choreographic and organizational).</p> <p>СК 11 Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу / Ability to carry out rehearsal activities, set and solve professional tasks, creatively collaborate with participants creative process.</p> <p>СК 12 Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти / Ability to use the principles, methods and means of pedagogy, modern methods of organization and implementation of the educational process, to analyze its progress and results in primary, and specialized educational institutions.</p>	<p>РН 3. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань / Communicate freely in the state language orally and in writing on professional and business matters.</p> <p>РН 9. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно категоріальним апаратом / Have the terminology of choreographic art, its conceptually categorical apparatus.</p> <p>РН 16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності / Analyze and evaluate the results of pedagogical, assistant-ballet master, executive, organizational activities.</p> <p>РН 17. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти / Have skills of teaching professional disciplines, creating the necessary methodical support and training support for education seekers.</p>

2. Програма освітнього компонента

Зміст курсу:

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади педагогіки. Педагогіка як наука. Предмет і завдання педагогіки. Етапи розвитку педагогічної науки. Джерела педагогічної науки. Основні педагогічні категорії. Система педагогічних дисциплін. Зв'язки педагогіки з іншими науками. Аксиологічні основи педагогіки

Сутність науково-педагогічного дослідження. Методологія та методика педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічного дослідження. Науково-категорійний апарат педагогічного дослідження. Послідовність етапів організації і проведення науково-педагогічного дослідження.

Людина як організм, індивід, особистість, індивідуальність. Поняття про розвиток людини. Рушійні сили та закономірності розвитку особистості.

Чинники формування особистості. Спадковість і розвиток. Природні задатки як передумова розвитку людини. Проблема успадкування спеціальних задатків, моральних якостей.

Вплив середовища на розвиток і формування особистості. Види середовища. Соціалізація людини.

Виховання – визначальний чинник формування особистості.

Діяльність як чинник розвитку особистості.

Вікова періодизація в педагогіці. Педагогічна характеристика учнів.

Освіта як соціокультурний феномен. Нормативно-законодавча база, що регулює систему освіти України: Концепція Нової української школи. Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту». Поняття про систему освіти в Україні. Стратегічні завдання та пріоритетні напрями реформування освіти в Україні. Принципи побудови системи освіти. Структура системи освіти.

Академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності. Мотивація до роботи і навчання в ціннісно чесній академічній спільноті.

Освітнє середовище. Теорія і практика облаштування шкільних просторів — освітнього для учнів і робочого для вчителів.

Поняття і сутність цілісного освітнього процесу. Педагогічна взаємодія як сутнісна характеристика цілісного освітнього процесу. Закономірності та принципи цілісного освітнього процесу. Сучасні підходи до організації освітнього процесу

Тема 2. Теоретичні засади навчання. Дидактика як теорія освіти і навчання. Історія становлення та розвитку дидактики. Гуманістична концепція та особистісно орієнтований підхід як методологічна основа дидактики. Об'єкт і предмет дидактики. Функції дидактики. Завдання дидактики на сучасному етапі розвитку педагогічної науки. Основні категорії дидактики. Система дидактичних дисциплін. Зв'язки дидактики з іншими науками (суспільними, психологічними, біологічними та ін.). Українська народна дидактика, її мета, завдання та зміст.

Поняття процесу навчання. Навчання як вид пізнавальної діяльності людини. Функції процесу навчання. Структура процесу навчання. Діяльність педагога в процесі навчання. Навчально-пізнавальна діяльність учнів.

Закони дидактики як вищий рівень узагальнення залежності між явищами процесу навчання.

Поняття закономірностей та принципів процесу навчання. Правила навчання.

Поняття змісту освіти. Компоненти змісту освіти. Історичний характер змісту освіти. Теорії формування змісту освіти. Сучасні вимоги до відбору змісту освіти. Оновлення змісту освіти в умовах реформування школи.

Нормативні документи, які регламентують зміст базової і повної загальної середньої освіти.

Поняття методів навчання. Діалектика взаємозв'язку методів з іншими компонентами процесу навчання. Об'єктивна та суб'єктивна частина методу навчання. Функції методів навчання. Прийом як частина методу і самостійна дидактична категорія.

Класифікація методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Методи стимулювання навчальної діяльності учнів.

Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Критерії вибору і поєднання методів навчання.

Поняття про засоби навчання.

Поняття форм організації навчання. Класифікація форм організації навчання. Генезис систем навчання. Урок як форма організації навчання. Вимоги до сучасного уроку. Типи і структура уроків. Організація навчальної діяльності учнів на уроці.

Позаурочні форми організації навчання.

Моніторинг результатів навчання, його функції, принципи. Етапи моніторингу. Складові моніторингу навчання. Види, форми, методи перевірки. Оцінювання рівня навчальних досягнень учнів. Підсумкове та формувальне оцінювання. Ключові знання і вміння вчителя під час оцінювання. Види оцінювання. Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання. Техніки формувального оцінювання. Критерії формувального оцінювання. Облік результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема 3. Теоретичні засади виховання. Методичне керівництво виховним процесом у закладах освіти. Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили, внутрішні і зовнішні суперечності. Поняття про мету виховання. Ідеал всебічно і гармонійно розвиненої особистості. Мета національного виховання на сучасному етапі розвитку нашої держави. Головні завдання виховання.

Самовиховання, його сутність, умови, етапи, прийоми реалізації. Перевиховання, його сутність, функції, етапи, принципи реалізації.

Педагогічні закономірності виховання. Принципи виховання.

Поняття «зміст виховання». Основні напрями змісту національного виховання.

Моральне виховання – найважливіше завдання школи й основа змісту виховання.

Поняття «розумове виховання учнів» та «розумова культура», їх специфіка і взаємодія.

Мета і сутність, завдання і зміст, основні напрямки естетичного виховання учнів у шкільній практиці. Показники та рівні сформованості естетичної культури школяра.

Екологічне виховання учнів: мета і сутність, завдання і зміст, основні напрями. Показники та рівні сформованості екологічної культури школяра.

Фізичне виховання учнів. Трудове виховання і професійна орієнтація. Статеве виховання. Гендерне виховання – нагальна потреба сучасної освітньої системи. Національне виховання.

Сутність понять «метод виховання», «прийом виховання», «засоби виховання». Вибір методу та ефективність його використання. Класифікація методів виховання: методи формування свідомості; методи формування суспільної поведінки; методи стимулювання діяльності та поведінки; методи контролю й аналізу рівня вихованості. Характеристика основних груп методів виховання. Застосування методів виховання в умовах організації сучасного освітнього процесу. Форми організації процесу виховання.

Педагогіка партнерства – основа взаємодії суб'єктів освітньої діяльності. Взаємодія суб'єктів виховного процесу. Професійно-педагогічні вимоги до особистості педагога. Його функції і обов'язки. Організаційно-педагогічна робота класного керівника. Взаємодія класного керівника з учнями, характер відносин у системі «класний керівник-клас-учень», «класний керівник-актив класу», «класний керівник-клас-учень- батьки». Виявлення ефективності виховання. Принципи превентивної педагогічної діяльності.

Поняття «колектив», його сутність, ознаки, функції, структура. Поняття «дитячий колектив», його особливості розвитку дитячого колективу. Стадії розвитку учнівського колективу. Розвиток внутрішньокласних відносин як важливої умови формування морального досвіду школярів. Учніське самоврядування. Схеми вивчення особистості учня та колективу.

Сутність та зміст поняття «педагогічне спілкування». Функції спілкування. Етапи педагогічного спілкування. Стилі педагогічного спілкування. Установка в процесі педагогічного спілкування. Конфлікт у педагогічному спілкуванні, шляхи його вирішення.

3. Структура освітнього компонента

Змістові модулі	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	ср.		Л	п	лаб.	інд.	ср.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМ 1. Теоретичні та методологічні засади педагогіки.	30	4	4			22	30		2			28
ЗМ 2. Теоретичні засади навчання.	30	6	4			20	30	2				28
ЗМ 3. Теоретичні засади виховання. Методичне керівництво процесом виховання.	30	6	6			18	30	2				28
Всього	90	16	14			60	90	4	2			84

4. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Педагогіка як наука. Дослідження педагогічних явищ та процесів.	2	
2.	Сучасна українська освіта: основні напрямки її реформування.	2	
3.	Дидактика як наука. Сутність процесу навчання.	2	2
4.	Методи та форми навчання і активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.	2	
5.	Оцінювання процесу і результатів навчання.	2	
6.	Сутність та зміст процесу виховання.	2	
7.	Загальні методи та форми організації процесу виховання.	2	2
8.	Педагогіка партнерства як основа виховання особистості.	2	
	Всього	16	4

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Людина як особистість: фактори розвитку та формування.	2	2
2.	Сутність процесу навчання. Закономірності та принципи навчання.	2	
3.	Методи та форми організації навчально-пізнавальної	2	

	діяльності особистості.		
4.	Закономірності та принципи виховання. Змістовий компонент процесу виховання.	2	
5.	Загальні методи та форми процесу виховання.	2	
6.	Розвиток особистості в учнівському колективі.	2	
7.	Педагогічне спілкування.	2	
	Всього	14	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Освітнє середовище як основа організації ефективного освітнього процесу	11	12
2.	Особливості розвитку особистості в шкільні роки.	11	12
3.	Таксономія освітніх цілей Блума	7	12
4.	Реалізація особистісно орієнтованого та діяльнісного підходу в навчанні	7	12
5.	Сучасні інструменти налагодження зворотнього зв'язку	6	12
6.	Сучасні концепції виховання	9	12
7.	Превентивна педагогічна діяльність. Співпраця педагога батьками учнів. Установка в процесі педагогічного спілкування.	9	12
	Всього	60	84

7. Методи навчання

Методи навчання: Словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, ілюстрування), самостійне спостереження, опора на життєвий досвід здобувача вищої освіти, проблемного викладання.

8. Засоби оцінювання

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь здобувачів вищої освіти у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання під час поточного контролю та підсумкового семестрового контролю (екзамену) (50+50=100) та вираховується за шкалою ЄКТС.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Лекційні заняття оцінюються на основі зроблених конспектів лекцій. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання під час поточного контролю та підсумкового семестрового контролю (екзамену) (50+50=100) та вираховується за шкалою ЄКТС.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Лекційні заняття	8		
Практичні заняття	42		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
				о

	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Лекційне заняття 1	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 2	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 3		1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 4			1	1	1	1	1
Лекційне заняття 5				1	1	1	1
Лекційне заняття 6					1	1	1
Лекційне заняття 7						1	1
Лекційне заняття 8							1
Всього	2	3	4	5	6	7	8
Практичне заняття 1	2,1	3,1	3,5	3,9	4,7	5,4	6
Практичне заняття 2	2,1	3,1	3,5	3,9	4,7	5,4	6
Практичне заняття 3	2,1	3,1	3,5	3,9	4,7	5,4	6
Практичне заняття 4	2,1	3,1	3,5	3,9	4,7	5,4	6
Практичне заняття 5	2,1	3,1	3,5	3,9	4,7	5,4	6
Практичне заняття 6	2,1	3,1	3,5	3,9	4,7	5,4	6
Практичне заняття 7	2,1	3,1	3,5	3,9	4,7	5,4	6
Всього	15	22	25	27	33	38	42
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Тестовий контроль	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

Таблиця 4. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B

65-77	С
58-64	D
50-57	Е
35-49	FX(з можливістю повторного складання)
1-34	F(з обов'язковим повторним вивченням ОК)

13. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс освітнього компонента.

14. Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Барбашова І. Дидактика : навч. посіб. 3-тє вид., оновлене та виправлене. Мелітополь : Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 237 с.
2. Барбашова І. Основи педагогіки : навч. посіб. 3-тє вид., оновлене та виправлене. Мелітополь : Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 130 с.
3. Щербакова Н. Педагогіка: навч.-метод. посіб. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні., 2021. 273 с.
4. Бех І. Д. Виховання. *Енциклопедія освіти* / НАПН України ; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 114–515.
5. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. С. 16–52.
6. Ковтунець В. В. Освітній процес. *Енциклопедія освіти* / НАПН України ; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 681.
7. Савченко О. Я., Лозова В. І. Дидактика. *Енциклопедія освіти* / НАПН України ; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 219–221.
8. Сікорський П. І. Нова педагогіка : підручник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2021. 540 с.
9. Топузов О. М. Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія : монографія. Київ : Інститут педагогіки : Педагогічна думка, 2021. 160 с.
10. Хмельницька О. С. Педагогіка. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. Переяслав : Домбровська Я.М., 2021. 222 с.

Додаткові

1. Бойко А. М. Особистість. *Енциклопедія освіти* / НАПН України ; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 693–694.
2. Бондар В. І. Закони та закономірності освіти і навчання. *Енциклопедія освіти* / НАПН України ; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 351–352.
3. *Енциклопедія освіти* / НАПН України ; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
4. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : Наказ МОН України від 29.07.2019 № 1038. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>.
6. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
7. Про вищу освіту: Закон України від 25.09.2020 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
8. Про освіту: Закон України від 01.01.2021 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

9. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 01.08.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
10. Про позашкільну освіту: Закон України від 16.10.2020 № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
11. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України від 01.01.2021 № 103/98 ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр#Text>
12. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року : Розпорядження КМ України від 22.08.2018 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-р#Text> (дата звернення: 25.08.2023)
13. Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні : Розпорядження КМ України від 26.02.2020 № 710- 2018-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>
14. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 20.03.2020 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
15. Козубовська І. В., Повідайчик О. С. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів. Ужгород : Видавництво УжНУ “Говерла”, 2021. 41 с.
16. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. 4-те вид., випр. і допов. Київ : Каравела, 2020. 418 с.
17. Сергеєнкова О., Столярчук О., Коханова О. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 376 с.
18. Словник термінів і понять сучасної освіти / за заг. ред. Л. М. Михайлової. Северодонецьк, 2020. 194 с.
19. Спілкування в педагогічному процесі : навч. посіб. / Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Житомир : ТОВ “Видавничий дім “Бук-Друк””, 2021, 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>